

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: J 3, 1 – 15

Text: 2 Kr 2, 1 – 15 *I stalo se, když Hospodin chtěl vzít Eliáše ve víchru vzhůru do nebe, že Eliáš s Elišou se právě ubírali z Gilgálu. Eliáš řekl Elišovi: "Zůstaň zde, protože mě Hospodin posílá do Bét-elu." Eliša mu odpověděl: "Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě." I sestoupili do Bét-elu. Proroctví žáci, kteří byli v Bét-elu, vyšli k Elišovi a otázali se ho: "Víš, že Hospodin dnes vezme tvého pána od tebe vzhůru?" Odpověděl: "Vím to také. Mlčte!" A Eliáš mu řekl: "Elišo, zůstaň zde, protože Hospodin mě posílá do Jericha." Odpověděl: "Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě." I přišli do Jericha. Proroctví žáci, kteří byli v Jerichu, přistoupili k Elišovi a řekli mu: "Víš, že Hospodin dnes vezme tvého pána od tebe vzhůru?" Odpověděl: "Vím to také. Mlčte!" Tu mu řekl Eliáš: "Zůstaň zde, protože Hospodin mě posílá k Jordánu." Odpověděl: "Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě." I šli oba spolu. Padesát mužů z prorockých žáků šlo za nimi a postavilo se naproti nim v povzdálí; a oni oba stáli u Jordánu. Eliáš vzal svůj plášť, svinul jej, udeřil do vody a ta se rozestoupila, takže oba přešli po suchu. A stalo se, jak přešli, že Eliáš řekl Elišovi: "Požádej, co mám pro tebe udělat, dříve než budu od tebe vzat." Eliša řekl: "Ať je na mně dvojnásobný díl tvého ducha!" Eliáš mu řekl: "Těžkou věc si žádáš. Jestliže mě uvidíš, až budu od tebe brán, stane se ti tak. Jestliže ne, nestane se." Pak šli dál a rozmlouvali. A hle, ohnivý vůz s ohnivými koni je od sebe odloučil a Eliáš vystupoval ve víchru do nebe. Eliša to viděl a vykřikl: "Můj otče! Můj otče! Vozataji Izraele!" A pak už ho neviděl. I uchopil své roucho a roztrhl je na dva kusy. Pak zdvihl Eliášův plášť, který z něho spadl, vrátil se a postavil se na břehu Jordánu. Vzal Eliášův plášť, který z něho spadl, udeřil jím do vody a zvolal: "Kde je Hospodin, Bůh Eliášův, i on sám?" Když udeřil do vody, rozestoupila se a Eliša přešel. Viděli to proroctví žáci z Jericha, kteří byli naproti, a řekli: "Na Elišovi spočinul duch Eliášův."*

Tradiční perikopa na neděli svaté Trojice je rozhovor Ježíše s Nikodémem popsáný v Janově evangeliu. Já se ale vrátím ještě ke dvěma svátkům, které jsou bezprostředně za námi: svátek Nanebevstoupení Páně a svatodušní svátky. Za tímto účelem jsem zvolil pro dnešní kázání text ze začátku 2. knihy Královské o nanebevstoupení Eliášově. Mnohé klíčové události dějin spásy, o kterých čteme v evangeliích a které si připomínáme v rámci církevního roku, mají totiž svůj předobraz už ve Starém zákoně. To se týká i dvou zmiňovaných událostí: Nanebevstoupení Páně a seslání Ducha svatého.

Nejprve se podívejme na událost Nanebevstoupení. Ve Starém zákoně najdeme hned tři postavy, jejichž konec života je zahalen zvláštním tajemstvím. V knize Genesis ještě před vyprávěním o potopě objevíme ve výčtu Adamových potomků jednoho, který se od ostatních zřetelně liší. Zatímco o jiných je řečeno, že se narodili, zplodili potomstvo a zemřeli, o Henochovi čteme, že chodil s Bohem a nebylo ho, neboť ho Bůh vzal. Druhá postava, jejíž konec života má zůstat obestřen rouškou tajemství, je Mojžíš. O něm je napsáno, že vystoupil na horu Nebó a nikdo až podnes nezná jeho hrob. A třetí postavou je Eliáš. O něm jsme četli, že byl na ohnivém voze vzat rovnou do nebe. A právě obrazy z Eliášova života stejně jako obrazy ze života jeho nástupce Eliši, najdeme i v příběhu Ježíšově. Eliša nějakou dobu chodí s Eliášem jako jeho učedník. Skrze prorocké žáky je mu dvakrát předpovězeno, že Eliáš bude vzat do nebe a Eliša potvrzuje, že o tom ví. Ježíšovým učedníkům je to předpovězeno dokonce třikrát, že Ježíš bude ukřižován a vstane z mrtvých. Ale Ježíšovi učedníci na rozdíl od učedníka Eliášova tomu nevěří. Eliša třikrát Elišovi slíbí, že ho nikdy neopustí. Třikrát vyzná: „Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě.“ A také to pokaždé skutečně dodrží. Stejně tak v evangeliích se učedník Petr zapřísahá, že Ježíše nikdy neopustí, i kdyby ho všichni ostatní opustili. Ale jak víme, pak jej třikrát zapřel a musí to posléze napravit trojím vyznáním lásky vzkříšenému Kristu.

Četli jsme, jak Eliáš s Elišou procházejí posvátnými místy Izraele. Gilgál, Bét-el, Jericho, Jordán. Místa, která připomínají veliké skutky Boží. Gilgálský památník dal postavit Jozue na znamení přechodu Izraelců přes Jordán. Bét-el, Dům Boží je místo, kde Jákob viděl vystupovat anděly Boží do nebe. Jericho je symbolem dobytí a vstupu do zaslíbené země. Každé to místo vydává nějaké svědectví. A na všech těchto místech svědčí místní proroci Elišovi, že jeho učitel Eliáš vystoupí do nebe. Jakoby tu Eliáš provázel Elišu Starým zákonem a jeho proroky, svědčícími o velikých Božích skutcích a Eliša to chápe. Podobně provází tajemný průvodce dva učedníky jdoucí do Emaus, jim však musí říci: Jak jste nechápaví! To je vám tak těžké uvěřit všemu, co mluvili proroci!? Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a vejít do slávy? Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma. Když už byli blízko vesnice, do které šli, on jako by chtěl jít dál. Oni ho však začali přemlouvat: "Zůstaň s námi, vždyť už je k večeru a den se schyluje." Vešel tedy a zůstal s nimi. I Eliáš pokaždé jakoby chce jít dál, ale Eliša se ho nepustí. Tak stanou u Jordánu a Eliáš podobně jako Mojžíš nebo Jozue rozdělí vody Jordánu, takže přejdou na druhou

stranu po suchu. A stalo se, jak přešli, že Elijáš řekl Elišovi: „Požádej, co mám pro tebe udělat, dříve než budu od tebe vzat.“ A Eliša prosí, aby na něm spočinul dvojitý díl Ducha Eliášova. K podobnému dialogu dochází i mezi Ježíšem a jeho učedníky. Ježíš před svým odchodem říká (J 14,12n): „Já jdu k Otci. A začkoli budete prosit ve jménu mém, učiním to... a požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi navěky – Ducha pravdy, kterého svět nemůže přijmout, poněvadž ho nevidí ani nezná. Vy jej znáte, neboť s vámi zůstává a ve vás bude.“ Starozákonní Eliáš ale klade zvláštní podmínku pro přijetí jeho ducha. Říká: „Jestliže mě uvidíš, až budu od tebe brán, stane se ti tak. Jestliže ne, nestane se.“ I v případě učedníků souvisí dar Ducha s viděním Krista oslaveného. Vzpomeňte si, jak je popsáno Ježíšovo nanebevstoupení u Matouše. Čtete tam: „Spatřili ho a klaněli se mu, ale někteří pochybovali.“ Je to záležitost víry. Kdo v Krista věří – vidí jej jako vyvýšeného, oslaveného Pána. Kdo pochybuje, Kristovo vítězství se mu ztrácí z očí. Apoštolové však uvěřili a byli naplněni Duchem svatým. A sami pak kázali: „Obrát' se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého. Neboť to zaslíbení platí vám a vašim dětem i všem daleko široko, které si povolá Pán, náš Bůh.“

Bratři a sestry, to co vidíme jako předobraz ve Starém zákoně u Eliáše a jeho učedníka Eliši, to se v Novém zákoně naplnilo na Ježíši a na všech, kdo v něho uvěřili. Možná se ptáte, k čemu je dobré srovnávat a sledovat paralely mezi příběhem Eliášovým a Ježíšovým. Inu, ve Starém zákoně Bůh svou spásu jakoby demonstruje na jediném člověku, potažmo na jediném vyvoleném národu jako na modelu. Ale v Novém zákoně už jde o nás. „Spása platí i vám a vašim dětem i všem daleko široko!“ Petr ve svém prvním apoštolském kázání říká: Děje se, co bylo řečeno ústy proroka Jóele: „A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi.“ Je zvláštní a napínavé sledovat, jak Bůh začíná v malém, ale jeho záměry a cíle jsou velkolepé. Eliša byl svědkem nanebevstoupení Eliášova, a proroctví žáci poté viděli, že na Elišovi spočinul Eliášův duch. Apoštolové byli svědky vzkříšení a oslavení Krista a všichni, kdo se o letnicích shromáždili v Jeruzalémě, viděli, že na apoštoly byl vylit Duch Kristův. A jelikož to zaslíbení platí i nám a našim dětem, pak i nám nebo našim dětem se může stát, že ve víře uzříme Ježíše oslaveného. Že vnitřním osvíceným zrakem spatříme člověka Ježíše jako Syna Božího, Pána a vládce nebe a země, jako Krále králů a Pána pánů. Jinak řečeno, že přijmeme Ježíše za svého Pána. Obrátíme se, přijmeme svůj křest a dostaneme dar Ducha svatého. Jak píše apoštol Pavel: „Ačkoli jsme dříve viděli Krista po lidsku, nyní ho už takto neznáme. Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pomínulo, hle, je tu nové!“ I Eliša prožil takovou změnu, když na něm spočinul duch jeho mistra. Pak se vody uzavírající vstup do zaslíbené země, do Božího království, před ním rozestoupily stejně, jako před Eliášem, Jozuem nebo Mojžíšem. A mohou se rozestoupit i před námi. Proto říká Ježíš Nikodémovi v perikopě na dnešní trojiční neděli: „Nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího. Voda křtu, skrze niž máme přístup k milosti Boží a dar Ducha svatého, který v nás probouzí víru, působí, že se před námi rozestupují brány Božího království. Proto Ježíš říká Nikodémovi: Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu.“ Amen.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, dej, ať i na nás spočine tvůj Duch, kterého jsi dal své církvi. Věříme, že to zaslíbení platí i nám i našim dětem i všem, daleko široko. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, tvé dílo spásy se nás bytostně týká. Dej, ať tě nenecháme odejít bez toho, abychom si na tobě vyžádali tvého Ducha. Prosíme za svou církev, aby si žádala tvého Ducha, jednala v tvém Duchu a žila z jeho moci. Prosíme, aby naše svědectví o Tobě a bylo nesené Duchem lásky a ochotné služby. Prosíme, dej, ať v našich sborech lidé přicházejí k osobní zkušenosti víry, zprostředkované Duchem svatým. Modlíme se za život církve. Prosíme, aby tvá boboslužba zasahovala a oslovovala všechny bez rozdílu. Prosíme za všechna shromáždění tvé církve, za všechny generace, prosíme, požehnej připravovanou seniorátní evangelickou neděli. Prosíme za to, aby naše svědectví víry, nesené a dosvědčované tvým Duchem, dosahovalo ke všem lidem. K lidem opuštěným, nemocným, zklamáním, zatvrzelým, zoufalým. Amen.*